

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/438

KARAR NO : 1980/466

ÖZET: Milli Güvenlik Konseyi 7 Numaralı Kararı'nın 4.maddesi kapsamına giren,sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunan suçlara ait davaların Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Selahattin Aldancı ve 9 arkadaşı,

O L A Y : 14/11/1978 günü,Safranbolu Aslanlar Mevkiinde top oynamaktan dönen sağ

görüştü kişilerin Safranbolu Töb-Der şubesi önüne geldikleri sırada üzerlerine bu binanın bahçesinden tabancayla ateş edildiği ve müstekilerden Mürsel Mutlu ve Recep Eray'ın yaralandığı,bunun üzerine sağ görüşlü kişilerin toplu halde Kültür Derneği ile diğer müstekilerin bina ve dükkanlarını tahrip ettikleri ve camlarını kırdıkları iddiasıyla Safranbolu C.Savcılığı'nca açılan ve yapılan ilk soruşturma sonunda Safranbolu Sorgu Hakimliği'nce sanık Mehmet Ali Diray'ın eylemine uyan T.C.Yasası'nın 448.,62.,456/4.,457/1.,55/3.,ve 6136 sayılı Yasa'nın 13.,sanıklardan Selahattin Aldancı,Recep Aşlı,Kenan Mutlu,Mustafa Arka'nın eylemlerine uyan T.C.Yasası'nın 516.,517.,522.,sanıklar Emin Türk,Ali Yöndem,Cemal Diray,Bayram Yıldırım ve Mehmet Sarı'nın eylemlerine uyan T.C.Yasası'nın 466/2.,ve 6136 sayılı Yasa'nın 13.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle son soruşturmanın Karabük Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılmasına karar verilmiştir.

Karabük Ağır Ceza Mahkemesi: 11/6/1979 gününde,1979/80-85 sayı ile ;Sanıklara yükletilen suçların,sıkıyönetim ilânını gerektiren suçlardan olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi,10/9/1980 gününde,1980/243 esas sayı ile : Suçların sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olmamasına,politi görüş ayrılığından kaynaklanmasına karşın,sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte ol herhangi bir dava ile bağlantısının saptanamamasına ve 14/11/1978 tarihinde,sıkıyönetim bgesi dışında işlenmiş bulunmasına göre,davanın Karabük Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmesi gerektiği kanısına vararak,görevli yargı yerinin belirtilmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 1 maddesi uyarınca Mahkememiz'e başvurmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü,Ahmet H.Boyacıoğlu'nun Başkanlığında,Fethi Özduval,İsmail Oğuz,Orhan Erdem,Şeref Tolunçuç,Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmalarıyla yaptığı 8/12/1980 günlü toplantıda,geçici raportör Muzaffer Akçay'ın raporu ile dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı'nın davada Adli,Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Askeri Yargı'nın görevli olduğu Y lundaki düşünce yazıları okunduktan;toplantıya,C mhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardı cı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yavuz Ögüt'ün

...kişilerin ifadesindeki ağızlı açıklamaları dinlendikten sonra

gareği görüşülüp düşünüldü :

Milli Güvenlik Konseyi 7 Numaralı Kararı'nın 4.ve 1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddeleri hükümleri karşısında, olay kısmında oluş biçimi açıklanan suçların, politik ve ideolojik şekilde işlenmesine ve Anayasa'da teminatını bulan yaşam hakkını ortadan kaldırmaya yönelik olmasına, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunmasına göre, davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale katılmamışlardır.

S O N U Ç: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine, İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 8/12/1980 gününde kesin olarak karar verildi.

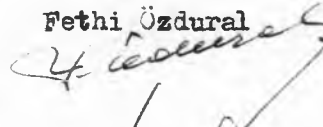
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

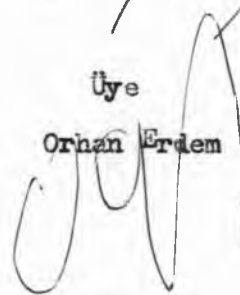

Üye

İsmail Oğuz

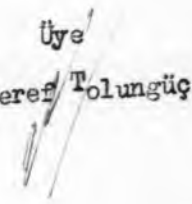
Üye

Orhan Erdem

Üye

Şeref Tolungüç

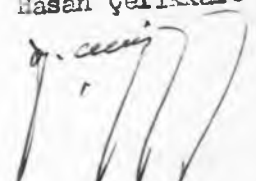
Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

u.a.

M/Ö

A-

1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi "Sıkıyönetim ilanına sebep olan suçları, Sıkıyönetim ilanından evvel işlenmiş olanlarla, Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç, Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılır." hükmünü taşımakta idi.

Bu maddenin yazılış biçimi geniş yorumlara sebebiyet vermiş, senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin baktığı suç türünden olan suçlarla ilgili dosyaları görevsizlik kararına bağlanarak Sıkıyönetim Mahkemelerine gönderiliyordu.

Böyle geniş bir yoruma mevdan vermemek için madde yeniden :

a) Sıkıyönetim ilan edilen bölgelerde, Sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin suçları ,,,,,,Sıkıyönetim ilanından en çok üç ay önce işlenmiş olmaları;

b) Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nin el koyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nde bakılır...." biçiminde düzenlenmiştir. Bu tedilat her ne kadar M.C.K. tarafından yapılmış ise de, madenin tedvin çalışmaları daha önceden başladığı için bu çalışmalarda gerekliler üzerinde durmak gerekmektedir.

Madde yeniden düzenlenirken, Hükümetçe "Sıkıyönetim ilanına sebep olan olaylar ilişkin suçlar" deyimi kullanarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş, Milli Savunma Komisyonu, Türk Ceza Kanunu'nda olmadığından ve bu nedenle de yanlış anlamalara sebebiyet verdiği için, (Umumi ve müşterek gaye) ibaresini metinden çıkarmış, ancak Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin yükünü hafifletmek için bir yıllık süre kaydını getirmiştir. Bu süre Adalet ve Plân Komisyonlarında üç aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak Plân Komisyonu maddenin (b) bendini düzenlerken Milli Savunma ve Adalet Komisyonlarından ayrılmış, Sıkıyönetim bölgesi dışında ve Sıkıyönetim Mahkemeleri'nde görülmekte olan örgütsel davaların, suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği şartları aramaksızın örgütün genel amacı doğrultusunda bir mahkemede birleştirilebilmesi için suçlar arasında klasik irtibat kavramı yerine geniş kapsamlı bir irtibat kavramının getirilmesi gayesi ile ".....ortak ve genel gaye içerisinde irtibat" biçiminde bir

değişiklik yapılmış ve madde aynı manaya gelen "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan" ibaresi ile Milli Güvenlik Konseyi'nce kabul edildiğine göre aynı gerekçelerin benimsendiği neticesine varılmıştır.

Bu görüşmelerin ışığı altında ele alınıp irtibatlı ve dolayısıyla görevi tayin etmek gerekecektir.

Maddenin (a) bendinin uygulanabilmesi için Sıkıyönetim ilanını gerektiren bir olay olacak, bu olayın oluşturduğu veya 6136 Sayılı Kanun'un 12. maddesini ihlâl eden suç, Sıkıyönetim ilanından en çok üç ay önce işlenmiş olacaktır. (b) Bendinin uygulanabilmesi için de maddenin (a) bendine göre Sıkıyönetim Mahkemelerince el konmuş bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı suçlar olacaktır. Buradaki "... umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı" ibaresinin boyutlarını tayin ve tesbit etmek uygulamanın en önemli noktasını teşkil etmektedir. Madde yeniden tedvin edilirken, Sıkıyönetim Mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin düşünülmesi, süre ile hudutlandırılması, buna rağmen bir örgüt mensuplarının da bir arada yargılanmasının zorunlu olması gibi görüşler nazara alındığında (b) bendindeki irtibatın, (a) bendine göre el konan bir suç ile somut ilişkiler içinde olması, bir örgüt faaliyetleri dışına taşmaması, aksi takdirde (a) bendi ile getirilen kısıtlamanın manası kalmıyacağı inancındayız.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 7. Nolu Kararı'na gelince :

Milli Güvenlik Konseyi, (1) nolu bildirisini ile 334 sayılı Anayasa'nın 124. maddesindeki koşulları hazırlayan olayları da belirterek, bütün yarıta Sıkıyönetim ilan ettiğine göre, Sıkıyönetim ilan nedenlerinin genişlettiği, bu genişletmeye göre Sıkıyönetim Kanunu'nun uygulanmasında herhangi bir olayın şiddet eylemi ve dolayısıyla Sıkıyönetim ilan nedeni olup olamayacağı hususundaki tereddütü gidermek ve bazı suçlarda ihtas etmek amacıyla (7) nolu kararın yayımlandığı, bu kararın 4. maddesinde : "1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun hükümlerine, göre, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nin görev alanına giren suçlarla, Cumhuriyete, Milli Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlarına, Vatan ve Millet'in bütünlüğüne, bölünmezliğine, bağımsızlığına, Millî güvenliğe, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik, işlenen tüm suçlara Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılır." Kuralını vaazettiği kararda genel hatları ile belirtilen suçların ekseriyetinin Türk Ceza Kanunu'nda ve kanuna atıfta bulunan Sıkıyönetim Kanunu'nda mevcut olduğu halde, ayrıca burada sayılmaları, bu suçları oluşturan olayların da Sıkıyönetim ilan nedeni olduğunun vurgulanmak istendiği kanısına varılmıştır.

Bu karardan 4 gün sonra yine aynı iradece 19/9/1980 tarih, 2301 sayılı Kanunla

Sıkıyönetim Kanunu'nda yapılan değişiklik 21/9/1980 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu değişiklikle mezkur kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süre getiriliği, bu usul hükmünün geçmişede (makabline) uygulanacağı, 7 no.lu kararın (4). maddesinin, Sıkıyönetim Kanunu ile birlikte düşünülerek uygulama yapılması gerekeceği, binaneyle belirtilen sürenin her ilde ilan ediliş tarihi nazara alınarak 7 nolu kararda belirtilen suçlarda da a-
renacağı, ayrıca, olayımızda Sıkıyönetim Kanunu'nun 13/b. maddesinde ifadesini bulan ve yukarıda açıklanan biçimde Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin el koyduğu herhangi bir suçla da irtibatlı olma halinin zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve netice itibariyle iş bu nedenlerle Sıkıyönetim ilanından üç aydan daha önce 9.3.1979 tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu ~~ilgili~~ Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nde bakılamayacağı görüşü ile çoğunluk kararına karşıyız.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale